

Høringsnotat vedrørende udkast til Bekendtgørelse om tilskud til minivådområder 2024 og 2025

Baggrund

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (herefter Styrelsen) sendte den 11. februar 2025 udkast til bekendtgørelse om tilskud til minivådområder 2024 og 2025 i høring med høringsfrist den 11. marts 2025. Udkastet har været tilgængeligt på høringsportalen og er udsendt til en bred kreds af offentlige institutioner, branche- og interesseorganisationer m.v.

Styrelsen har modtaget i alt fire høringssvar, hvoraf to høringsparter oplyser, at man ikke har bemærkninger til udkastet, mens to høringsparter har bemærkninger til udkastet. Der er afgivet bemærkninger fra Landbrug & Fødevarer (L&F) og Bæredygtigt Landbrug (BL).

I den følgende tabel gennemgås en sammenfatning af punkterne fra høringssvarene og styrelsens bemærkninger hertil. Høringssvarene kan ses i deres fulde længde på høringsportalen.

	Bemærkninger	Opfølgning fra Styrelsen
1	Landbrug & Fødevarer	
1.1	<p>Generelt om designkrav og sanktionering</p> <p>L&F påpeger, at stramme designkrav til minivådområder samt regler for sanktionering udgør en væsentlig begrænsning for søgning på ordningen.</p> <p>L&F pointerer, at der er behov for markante justeringer, hvis der skal opnås nødvendigt træk på ordningen.</p> <p>L&F opfordrer til, at minivådområdeordningens designkrav generelt forenkles. Specifikt foreslås, at dette kunne gøres ved at fjerne nogen eller samtlige afskæringskriterierne og fremover vurdere projekterne ud fra deres omkostningseffektivitet.</p>	<p>Styrelsen bemærker hertil, at ordningen er bygget op omkring et fagligt grundlag fra Aarhus Universitet (AU). Det faglige grundlag er dokumentationen for, at minivådområderne leverer den forventede effekt.</p> <p>Aarhus Universitet har i et tidligere svar til en bestilling generelt udtalt, at det ikke er muligt at beregne effekten af anlæg, der ikke lever op til designkravene.</p> <p>Det er kun muligt at udbetale EU-midler til anlæg, der har en dokumenterbar effekt. Styrelsen er løbende i dialog med AU om, hvorvidt nogle af designkravene kan lempes eller frafalde, og ordningen opdateres derved løbende efter AU's anbefalinger.</p> <p>Ordningens designkrav kan ikke lempes yderligere på nuværende vidensgrundlag, jf. afsnit 1.3 om længde:breddeforhold.</p>

		<p>I forhold til designkravene i bilag 3 foretages en konkret vurdering med inddragelse af AOVG-elementerne i forhold til, hvordan der skal sanktioneres. Hvis elementer i bilag 3, som påvirker kvælstofeffekten, ikke overholdes, vil udgangspunktet være, at effekten af minivådområdet ikke kan dokumenteres, hvormed udgifterne til etableringen af anlægget ikke er støtteberettigede.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
1.2	<p>Krav til dybe bassiner L&F pointerer, at de nuværende krav til dybe bassiner udgør en barriere for at opnå de nødvendige tilladelser. L&F opfordrer styrelsen til at indhente mere faglig viden fra udlandet, hvor de lavvandede zoner udgør størstedelen af arealet, for at skabe en mere fleksibel tilgang til minivådområders design.</p>	<p>Styrelsen bemærker, at kravene til dybe og lave zoner ligeledes er en del af det faglige grundlag, som AU har udarbejdet, og derfor ikke kan lempes.</p> <p>AU indhenter løbende faglig viden fra udlandet, hvor minivådområdeordningen efterfølgende opdateres med den nyeste viden fra AU.</p> <p>Da styrelsens effektberegninger er afhængige af at følge Aarhus Universitets videns grundlag, er det nødvendigt at følge ordningens designkrav, der afspejler AUs faglige grundlag.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
1.3	<p>Anerkendelse af lempelige ændringer af ordningen L&F anerkender styrelsen for ændring af minivådområders længde:breddeforhold af lempelig karakter og konstaterer, at denne ændring vil gøre det betydeligt lettere at få indpasset minivådområder på flere placeringer. Derudover anerkender L&F sidste ansøgningsrundes ændring i kravet om, at mindst 80 % af drænoplandet skulle udgøres af omdriftsarealer, til nu at skulle være landbrugsarealer i stedet. L&F håber på, at disse justeringer vil være med til at sikre en fortsat fremgang i antallet af ansøgninger til ordningen</p>	<p>Styrelsen har noteret og påskønner de positive bemærkninger.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
1.4	<p>Vedrørende strandbeskyttelseslinje og lang sagsbehandling hos andre myndigheder</p>	<p>Styrelsen bemærker, at langt størstedelen af egnede og potentielt egnede arealer ikke ligger inde for strandbeskyttelseslinjen.</p>

	<p>L&F pointerer, at der findes flere potentielle placeringer af minivådområder inden for strandbeskyttelseslinjen.</p> <p>L&F påpeger at ansøgere kan vente flere år på myndigheders håndtering og klagesager i forbindelse med minivådområder inde for strandbeskyttelseslinjen.</p> <p>L&F opfordrer styrelsen til at indgå i dialog med Kystdirektoratet, med henblik på at sikre en hurtigere og mindre restriktiv behandling af ansøgere ind for strandbeskyttelseslinjen.</p>	<p>Styrelsen lægger til grund, at andre myndigheder administrerer efter de gældende regler og praksis på deres område.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
1.5	<p>L&F positivt stillet overfor 2 ansøgningsrunder i 2026</p> <p>L&F lægger vægt på, at det er helt afgørende, at ansøgningsrunden for minivådområder 2026 ligger så tidligt som muligt af hensyn til, at der skal gøres status over tilsagn for at kunne fastlægge markreguleringen for 2027.</p> <p>Med dette for øje anerkender L&F styrelsens arbejde mod at gennemføre to ansøgningsrunder i 2026, som det blev præsenteret til dialogmøde den 4/3 2025.</p>	<p>Styrelsen er opmærksom på, at tidlige tilsagn på kvælstofordninger kan have betydning for landbrugere i 2026.</p> <p>Styrelsen arbejder fortsat på, at der kommer en ekstra ansøgningsrunde, så der potentielt kan gives tilsagn, inden der fastlægges markregulering for 2027. Ansøgningsrunden er ikke lagt endeligt fast, men forventes at ligge omkring nytår 2025/2026.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
1.6	<p>Krav til lavpermeabel bund</p> <p>L&F påpeger, at standardomkostningerne i tilskudsordningen generelt er for lave til at dække omkostninger ved etablering af lermembran på potentielt egnede arealer, hvilket gør det usikkert for potentielle ansøgere at søge minivådområder på potentielt egnede arealer.</p> <p>L&F gør opmærksom på, at usikkerheden ved dette krav gør, at der reelt set ikke arbejdes med etablering af minivådområder i halvdelen af Danmarks arealer. I tillæg til dette påpeger L&F, at krav til drænvandsprøver i et år forud for ansøgning på potentielt egnede arealer øger det tidsmæssige forbrug med disse projekter.</p> <p>L&F bemærker, at "I udlandet stilles der generelt ikke krav om etablering af lermembran eller øvrig sikring af lavpermeabel bund i konstruerede vådområder". L&F påpeger, at en fjernelse af kravet om etablering af en lavpermeabel bund vil øge mulighederne for at lave minivådområder i en større del af landet.</p>	<p>Styrelsen bemærker, at krav til lavpermeabel bund ligeledes er en del af det faglige grundlag, som AU har udarbejdet, og kan derfor ikke lempes inden for det nuværende vidensgrundlag. Specifikt til kravet om lavpermeabel bund har AU udtalt, at det bør være et krav, at minivådområdets bund er lavpermeabel. Da styrelsens effektivberegninger er afhængige af at følge A's videns grundlag, er det ikke muligt at fravige fra kravet om en lavpermeabel bund.</p> <p>Styrelsen har endvidere erfaringer med, at minivådområder, der konstrueres uden lavpermeabelbund, kan have problemer med at overholde dybdekravene, hvilket kan udløse sanktion for manglende overholdelse af forpligtelserne.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>

1.7	<p>Koordinering med større vådområdeprojekter</p> <p>L&F gør opmærksom på, at minivådområder skal koordineres med større vådområdeprojekter og lavbundsprojekter. Her bemærker L&F, at vådområde- og lavbundsprojekter får fortrinsret i forhold til minivådområder.</p> <p>L&F påpeger, at der skal etableres kollektive virkemidler i stort omfang for at nå vandmiljømålene, og der uundgåeligt vil opslå overlappende effekt på tværs af ordninger. Det foreslås, at der gives mulighed for en grad af fleksibilitet ift. overlappende effekt på koordineringsblanketten for minivådområder, så små overlap ikke medfører, at minivådområder må opgives.</p>	<p>Styrelsen gør opmærksom på, at koordineringsblanketten giver mulighed for at lods ejere, udtagningskonsulenter og kommunerne kan planlægge på tværs af kollektive virkemidler og større vådområdeprojekter. Arbejdet med omlægningsplaner i de lokale grønne treparter forventes at gøre denne koordinering lettere.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
2	Bæredygtigt Landbrug	
2.1	<p>Opsummering</p> <p>BL udtrykker bekymring for en række uklarheder og risici i bekendtgørelse om tilskud til minivådområder.</p> <p>BL fremlægger, at der er usikkerhed omkring hvorvidt støtten til minivådområder baseres på forventet N-reduktion eller faktiske målinger.</p> <p>Yderligere udtrykker BL bekymring ved muligheden for at ansøger kan påbegynde projekt på egen regning, ved kravene i §10, stk. 5 og 6, fastsatte compensationssatser og EU støtteregler, samt risikoen for efterfølgende nedsættelse af tilskud.</p>	<p>Styrelsen gør opmærksom på, at ordningens krav er indrettet således, at minivådområders kvælstofeffekt vurderes på baggrund af effektberegninger og ikke vandprøver, hvilket fremgår af bekendtgørelsen og vejledningen. Styrelsen har gennemgået høringspunkterne og vurderet, om de giver anledning til juridiske, faglige eller kommunikative ændringer.</p> <p>Generelt bemærker styrelsen, at BL tillægger faktiske vandprøver en stor vægt i forhold til at være berettiget til at modtage tilskud til minivådområder. Vandprøver indgår ikke i styrelsens administrationsgrundlag, da det vil kræve mange vandprøver over mere end et år, og da effekten af et minivådområde fluktuerer over året, hvorfor dette ikke er administrerbart.</p> <p>Endvidere vil det være betænkeligt med tanke på tilsagnshavernes retssikkerhed, idet en tilsagnshaver kan have konstrueret minivådområdet i overensstemmelse med alle krav, men drænprøver kan vise lavere effekt end forventet, hvilket ville kunne føre til sanktioner. Styrelsen vurderer, at de faste designkrav giver lodsejer den bedste sikkerhed for at kunne gennemføre et minivådområdeprojekt i tiltro til at kunne opnå udbetaling efter gennemførsel af projektet.</p>

		<p>Styrelsen giver bemærkninger til de resterende punkter i de efterfølgende afsnit.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
2.2	<p>Uklart beregningsgrundlag for støtten</p> <p>BL fremlægger, at det ikke fremgår entydigt, om tilskuddet baseres på den oprindeligt udregnede, forventede reduktion af kvælstofudledningen, eller om den skal justeres ud fra de faktiske, målte resultater, når anlægget er i drift. BL vurderer, at det skaber en usikkerhed for ansøgeren, der enten kan risikere at skulle tilbage betale tilskuddet eller få det nedjusteret, hvis den målte effekt af minivådområdet ikke matcher den beregnede. BL efterspørger, en præcisering af præcisere, om støtten udelukkende baseres på den beregnede effekt eller den efterfølgende målte effekt.</p>	<p>Styrelsen meddeler at, tilsagnet om tilskud til et minivådområde er betinget af den beregnede effekt af minivådområdet. Faktiske vandprøver efter etablering af minivådområde fremgår hverken af bekendtgørelsen eller vejledningen og er ikke en del af ordningens administrationsgrundlag. Ordningens administrationsgrundlag bygger på AUs vidensgrundlag, som sikrer, at den gennemsnitlige effekt af minivådområderne på tværs af minivådområder og over tid gennemsnitligt er min. 300 kg. N, når projekterne er etableret, jf. kravene til placering og udformning af et minivådområde i bekendtgørelsen. Det er derfor et grundlæggende krav (kriterie for støtteberettigelse) for at få tilsagn om tilskud, at gennemsnitseffekten af projektet er mindst 300 kg N pr. ha.</p> <p>Et tilsagn kan ikke gives til et ansøgt projekt med en beregnet effekt på under 300 kg. N pr. ha., og såfremt at det tilsagnsgivne projekt stadig overholder designkravene, jf. bilag 3 ved etablering, vil det fulde tilskud udbetales efter gennemførsel af projektet.</p> <p>Styrelsen foretager ikke målinger af effekten gennem vandprøver af det etablerede projekt, ligesom tilsagnshaver heller ikke selv skal foretage og indsende målinger. Hvis det ansøgte areal er udformet efter designkravene i bekendtgørelsen og i øvrigt lever op til reglerne og tilsagnet, vil der ikke ske sanktionering på grund af manglende faktisk effekt, da projektet tilskrives den beregnede effekt.</p> <p>Landbrugerne vil altså ikke få nedsat deres tilskud, hvis minivådområdets faktiske effekt måtte være lavere end 300 kg N pr. ha pr. år, hvis de har opfyldt designkravene i</p>

		<p>bekendtgørelsen og i øvrigt overholder de administrative betingelser for tilsagnet.</p> <p>Ovenstående fremgår tydeligt af bekendtgørelse og vejledning.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen</p>
2.3	<p>Risiko for økonomisk ansvar for lodsejeren</p> <p>BL er bekymrede over den økonomiske risiko for lodsejerne i relation til at projekterne kan påbegyndes for ansøgerens egen regning og risiko.</p> <p>BL er bekymrede for at tilskuddet vil blive reduceret, hvis konkrete målinger af effekt efter etablering af minivådområderne er lavere end beregnet i tilsagnet.</p>	<p>Styrelsen bemærker, at formuleringen om, at projektet kan begyndes for egen regning og risiko, henviser til, at ansøgeren gerne må gå i gang med projektet efter ansøgningen om tilsagn er indsendt, selvom ansøgeren ikke har fået et tilsagn endnu.</p> <p>Hvis ansøgeren begynder sit projekt, inden tilsagnet er givet, og der ikke kan gives tilsagn til det ansøgte projekt, er det for ansøgers egen regning. Ansøger er frit stillet til at vente med at påbegynde etablering af sit minivådområde, til at ansøger har modtaget sit tilsagn. Styrelsen gør opmærksom på, at det netop er en mulighed at påbegynde projekt på egen regning og risiko, som kan benyttes af ansøgere, der gerne vil hurtigt i gang med etablering.</p> <p>Styrelsen henviser til ovenstående opfølgning til høringssvar om, hvorvidt faktiske vandprøver kan påvirke det givne tilsagn om tilskud og påpeger, at et minivådområdes effekt tilskrives effektberegninger ved tilsagn og ikke tilskrives faktiske målinger, jf. afsnit 2.2.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
2.4	<p>Produktionsfordel ved at etablere et minivådområde</p> <p>BL finder det problematisk, at det ikke fremgår af bekendtgørelsen, at lodsejeren kan få fordel af et minivådområdes reduktionseffekt i forhold til en fremtidig kvælstofregulering på dyrkningsfladen.</p>	<p>Styrelsen bemærker, at der endnu ikke er truffet politisk beslutning om de nærmere rammer for en model for kvælstofregulering på dyrkningsfladen (markregulering).</p> <p>Der vil blive kommunikeret om sammenhængen mellem minivådområder og markregulering, så snart det er muligt.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>

	<p>Kritiske krav i §10, stk. 5 og 6</p> <p>BL udtrykker bekymring over krav fastsatte i § 10, stk. 5 og 6, vil udelukke et betydeligt antal anlæg fra at opnå støtte. I tillæg til dette udtrykker BL bekymring over at drænvandssystemet skal indeholde minimum 4 mg nitratkvælstof pr. liter.</p> <p>BL fremlægger, ”at disse krav bør revurderes for at sikre, at de i tilstrækkelig grad afspejler de lokale forhold og de reelle potentialer for N-reduktion, uden at de uforholdsmæssigt begrænser antallet af støtteberettigede projekter”.</p>	<p>Styrelsen antager, at BL henviser til nr. 5 og 6 i § 10, stk. 1, som er kriterier for støtteberettigelse med krav til afgrænsning af drænoplandet, så effekten opnås og til placering af drænoplandet på egnede arealer m.v. I bekendtgørelsens § 10 forekommer ikke et stk. 5 og stk. 6.</p> <p>Styrelsen påpeger, at § 10, stk. 1, nr. 5 og 6 er nødvendige for at sikre tilstrækkelig effekt i minivådområdet. Styrelsen påpeger, at der stadig vil være mange arealer, som vil levere tilstrækkelig effekt, hvis kravene i § 10, pkt. 5 og pkt. 6 følges.</p> <p>Styrelsen påpeger, at kravet til, at drænvandssystemet skal indeholde minimum 4 mg kvælstof pr. liter (§ 10, stk. 2, nr. 6), kun drejer sig om minivådområder, hvor mere end 50 pct. af drænoplandet er beliggende i ”potentielt egnede arealer”. På disse arealer skal drænvandsprøver vise, at vandet, der ledes til det potentielle minivådområde, kommer fra drænsystemet, og ikke påvirkes betydeligt af grundvandstilførsel, hvori kvælstofniveauet er lavere. Drænvandsprøver skal derfor vise, at det ansøgte minivådområde vil levere tilstrækkelig kvælstofeffekt.</p> <p>Kravene, som fremgår af § 10 stk. 1 nr. 5 og nr. 6, samt stk. 2 nr. 6, er derved med til at sikre, at de ansøgte projekter vil levere tilstrækkelig effekt under de lokale forhold og udnytter potentialet for N-reduktion.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
	<p>Sammenhængen mellem tilskud og EU-regulering</p> <p>BL er bekymrede for om de fastsatte kompensationsbeløb kan komme i konflikt med tidligere modtaget EU-støtte ift. forordning (EU) nr. 1408/2013.</p> <p>Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013. BL er bekymrede for, at maksimumsbeløbet for compensationen ikke fremgår af bekendtgørelsen og frygter, at Styrelsen kan komme til at give for meget i</p>	<p>Styrelsen lægger til grund, at BL henviser til areal- og vedligeholdelseskompensationen. Kompensationen tildeles som de minimis støtte efter de minimis forordningen 1408/2013 med senere ændringer.</p> <p>Forordningsreglerne om de minimis støtte indeholder et loft for, hvad der højst kan modtages i de minimis støtte i 3 år. Ansøger skal derfor i ansøgningsskemaet oplyse om eventuel anden modtaget de minimis støtte, og der gives tilsagn om</p>

	<p>kompensation med den konsekvens, at landbrugerne senere pålægges et tab. BL opfordrer derfor til, at der foretages en grundig vurdering af, hvordan de fastsatte kompensationssatser harmonerer med EU-retten.</p>	<p>kompensation på baggrund af disse oplysninger. Der er efter den eksterne høring tillige indsat en bestemmelse i bekendtgørelsen om, at ansøger skal oplyse styrelsen, hvis der sker ændringer i forhold til de oplysninger om anden de minimis støtte, som der er oplyst i ansøgningen.</p> <p>Der henvises også til, at det er reguleret i bekendtgørelsen, at der sker nedsættes af kompensationen til det beløb, som ansøger maksimalt kan modtage, hvis den kompensation, som er beregnet efter satserne for anvendelsen af projektarealet, er højere end den kompensation, som ansøger maksimalt kan modtage inden for forordningsgrundlaget.</p> <p>Det understreges desuden, at der er tilsagnshaver eget ansvar, at vedkommende ikke modtager for meget de minimis støtte i forhold til reglerne i forordningsgrundlaget.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>
	<p>Konsekvenser af efterfølgende nedsættelse af tilskud</p> <p>BL rejser bekymring over § 19, som fastslår at tilskuddet kan nedsættes hvis de opstillede støtteberettigelseskriterier ikke opfyldes. BL påpeger desuden, at det er uklart, hvilken konkret metode der anvendes til at vurdere sanktioneringen, samt hvem der skal bære risikoen, hvis den målte effekt afviger fra oprindelige forventninger.</p>	<p>Styrelsen bemærker, at § 19 regulerer, at tilskuddet og kompensationen kan nedsættes helt eller delvist, hvis et eller flere kriterier for støtteberettigelse i § 9, § 10 eller § 11 ikke er opfyldt.</p> <p>En eventuel nedsættelse af tilskuddet foretages på baggrund af en konkret vurdering, hvor manglende opfyldelses alvor, varighed, omfang og gentagelse vurderes. Rammerne herfor følger af CAP-reglerne.</p> <p>For så vidt angår målinger af den faktiske effekt af det etablerede projekt henvises til bemærkningerne ovenfor, jf. afsnit 2.2.</p> <p>Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</p>